І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 242. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 30-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1966 No. 242. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 29-го грудня, 1966

В АМЕРИЦІ

ЕКОНОМІСТ ДЖОЗЕФ А. ПЕЧМЕН домагається, щоб Конгрес схвалив повновласті для президента Джансона, щоб він міг, на випадок потреби зменшувати або збільшувати прибуткові податки до суми 10 більйонів долярів. Печмен сказав, що зле сталося, що Уряд не старався збільшити прибуткові податки на початку цього року. Тепер цей захід не міг би бути таким успішним для поборювання інфляції, як кілька місяців тому, бо настало сповільнення темпу економічного збільшення. Печмен твердить, що він не передбачає економічної знижки, але ще не знати, який бюджет предложить Президент в січні 1967-го року Конгресові.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ-ЕЛЕКТ Артур Коста Е. Сільва 26 і 27-го січня 1967-го року відвідає президента Джансона у Вашингтоні. Бразилійський президент-елект відбуває тепер подорож по світі. Він прилетів із Японії на Гаваї, звідтіля до Каліфорнії, Кейпу Кенеді на Флориді, до Вашингтону і Ню Йорку. Президент Джансон 1-го і 2-го лютого відвідає чілійського президента Едварда Фрея Монтальву. Обидва президенти Коста Е. Сільвара Фрея Монтальву. Обидва президенти Коста Е. Сільвадентів Американських Держав, яка має відбутися в половині квітня 1967 р. в одній із держав Латинської Америки. На цій Конференції буде і президент Джансон.

ПРЕСА ПРИГАДУЄ ЗІЗНАННЯ ПРЕЗИДЕНТА Джансона і його дружини пані Джансон, які вони склали в липні 1964-го р. для Комісії Воррена в справі вбивства президента Кенеді. З цих зізнань виходить, що і президент Джансон і його дружина під час чекання на літаку на виїзд були присутня і пані Кенеді, та під час лету до Вашингтону з тілом покійного президента Кенеді, поводилася так, що пані Кенеді не мала причини бути ображеною. Присутні на літаку старалися потішити пані Кенеді, але це їм не вдалося, і пані Кеннеді відійшла до тієї частини літака, де була трумна з тілом покійного.

КРАЙОВА ДОРАДЧА РАДА в справах пістряка стверджує, що цього року від цієї недуги пістряка легенів в цій країні помре 42,000 чоловіків і 8,000 жінок. Ця Рада називає пістряка легенів „епідемією, яку спричиняють собі самі люди". Забезпеченева агенція в Ню Йорку стверджує, що курці два рази більше наражені на серцеву атаку, як не курці. Крайовий Протипістряковий Інститут стверджує, що між курцями є багато більше число занедужань на пістряка легенів, як між некурцями. Досліджували 500,000 жінок і ствердили, що між жінками курцями число смертних випадків є на 5 разів більше, як між некурцями. Дорадча Рада вимагає сильної перестороги проти куріння, яке причиною пошестя недуги пістряка легенів.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ З ІЛЛІНОЙ 74-річний Пол Даглес програв цьогорічні вибори в користь республіканця Чарлза Персі. Даглес, як щорічно, і цього року здає публічний звіт про стан своїх фінансів. Він признається, що разом із своєю дружиною в цьому 1966-му році мав прибутків на суму $ 40,387. Але він оцінює, що на чисто зі сенаторської платні йому залишилося коло $ 7,000. Гроші він витратив на дороге життя в столиці і на виборчу кампанію, яка є дуже дорога. Даглес вважає, що $ 30,000 платня для сенатора є вистачальна, коли хтось призвичаєний скромно жити. Та хто не має інших прибутків, той не може довго втриматися при політиці.

У СВІТІ

У САЙГОНІ ВИБУХЛА БОМБА під автомобілем д-ра Фана Кванг Дана, видатного південно-в'єтнамського політика, члена конституційної асамблеї, і поранила його в обидві ноги. Д-р Фан Кванг Дан критикував теперішній військовий режим генерала Нгуєна Као Кі та, зокрема, вимагав, щоб той уряд зрікся права „вета" проти постанов конституанти. Тому, що три тижні тому згинув в терористичному атентаті інший критик уряду, член конституційної асамблеї Тран Ван Ван, противники того уряду підозрівають, що це радше його рука, а не комуністичних терористів, завинила у тих атентатах.

ЛЮ ШАО-ЧІ — ЦЕ „ХРУЩОВ КИТАЮ" — КРИЧАЛИ „червоногвардійці" на 100.000-му їхньому вічі у Пейпінгу у минулий вівторок. Лю Шао-чі — це все ще формально президент Комуністичного Китаю, проти якого червоногвардійці ведуть одверту кампанію, як проти лідера внутрішньої опозиції в компартії Китаю. Вохолить, що „покаяння", що його склав Лю Шао-чі, не задовольнило Мао Тсе-тунга. Арештовано, як члена опозиції, попереднього військового міністра Пенга Тег-гуаї.

ПОРТУГАЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ АЛБЕРТО ФРАНКО НОГЕЙРА заявив, що Португалія бажає собі приязних взаємин з Комуністичним Китаєм та не дозволить, щоб Вільний Китай, що має за свій осідок острів Тайвань (Формозу) використовував маленьку португальську колонію Макао біля берегів Китаю, для підривної роботи проти комуно-китайського режиму. Недавно, внаслідку заворушень, що їх вчинили на Макао тамошні китайці, здебільша прихильники комуністичного режиму, і недвозначного шантажу збоку Пейпінгу, португальські власті в Макао видали Комуністичному Китаєві трьох китайців, що їм комуністи закидали шпигунсько-агентурну діяльність.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ВИМІНЯЛА комуністичного шпигуна, 67-річного Альфреда Френзеля, засудженого в 1960 р. на 15 років в'язниці за видачу важливих військових тайн комуністичній Чехії, за журналістку Марту Кішке і ще трьох ближче неназваних німців, що відсиджували в'язничі кари у Східній Німеччині. Альфред Фреезель був членом Соціял-демократичної партії і послом від неї в західньо-німецькому парляменті (бундестагу) та членом парляментарної Військової комісії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ І СОВЄТСЬКИЙ ТРАЛЬНИК ОБМІНЯЛИСЬ на водах недалеко Північного В'єтнаму куртуазійним привітом в дні латинського Різдва. Преса в Комуністичному Китаї використала ту подію для натаврування знову Совєтського Союзу, як „ревізіоністів і спільників американського імперіялізму".

ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ СУКАРНО ПЕРЕВІВ заприсяження двох нових індонезійських амбасадорів — до ЗДА й Бельгії — та повчав їх, щоб вони заявляли в Европі і в Америці, що „я все ще є президентом Індонезії і тим, хто має вислав туди". Боротьба довкола особи Сукарна продовжується.

22-го січня буде „Українським Днем" в столиці Канади

Оттава. — День 22-го січня 1967 року буде проголошений мейором міста Оттави „Українським Днем" в столиці Канади. Дон Б. Рід, який недавно був перевибраний мейором міста, погодився на прохання управи відділу КУК прийняти делегацію українців в п'ятницю 20-го січня, проголосити офіційно „Український День" і вивісити перед будинком міської управи український національний прапор — інформує місцевий Відділ Комітету Українців Канади.

Заходом відділу КУК відбудеться також в суботу 28-го січня в знаному готелі Шато Льор'є святочний бенкет і баль з участю представників федерального і міського урядів. В цей спосіб українці Оттави відзначать не лише річницю проголошення самостійності і соборності України, але і започаткують ряд імпрез в 1967 році для відзначення століття Канади.

Почесним гостем і головним промовцем на бенкеті буде сенатор Дж. Дж. Коннелли, який є провідником уряду в Сенаті Канади. Сенатор Іван Гнатишин виголосить промову в українській мові. Свою присутність заповіли також сенатор Павло Юзик з дружиною і мейор міста Оттави.

Програму бенкету і балю урізноманітнить виступ відомого квартету „Верховина" з Торонта. Квартет, під мистецьким керівництвом пані О. Глібович, виступить також на святочній академії самостійности і соборности України, яка відбудеться в неділю 29-го січня. Це вперше в історії Оттави управа відділу КУК організує святкування річниці 22-го січня на такому рівні. Успіх святкувань залежатиме також від підтримки загалу українського громадянства.

Державний Департамент дозволив 57-ом американцям відвідати Північний В'єтнам

Вашингтон. — Державний Департамент повідомив, що він видав дальших 57 дозволів американським громадянам відвідати Північний В'єтнам. Між ними є 47 журналістів. Досі в'єтнамський уряд дозволив тільки нечисленним американським приїхати до Північного В'єтнаму. Це відноситься до цих американців, які мають дозвіл відвідати цю комуністичну країну. Але комуністи до зволяють прибувати до Північного В'єтнаму тим американцям, які не мають на це дозволу свого Уряду. Досі Північний В'єтнам допустив до себе тільки двох американських журналістів, які мали урядовий дозвіл на це: представників „Ню Йорк Таймс-а" Гаррісонові Е. Сейлісбері і телевізійному коментаторові Луїсові Ламексові. Північний В'єтнам не вислав своїх журналістів до ЗДА.

Ромні нараджувався в Ню Йорку в справі своєї кандидатури

Ню Йорк. — Мишигенський губернатор Джордж Ромні 28-го грудня в готелі Волдорф Асторія нараджувався зі своїми співробітниками й прихильниками в справі своєї кандидатури на президента в 1968-му році. Сам Ромні заявив, що він вирішить справу своєї кандидатури за яких шість місяців. Але його близький приятель Віллард Маріотт сказав таке: „Всі ми думаємо, що він збирається кандидувати". Маріотт казав, що всі присутні на нарадах є тієї думки, що Ромні має найкращі можливості здобути номінацію Республиканської партії та виграти вибори. Він також виявив, що Ромні дістає численні листи з різних стейтів із заохотою кандидувати в найближчих президентських виборах. Але і він ствердив, що сам Ромні ще не зобов'язався перед своїми приятелями до того, що старатиметься про номінацію на Номінаційній Конвенції. Крім Маріотта в нарадах взяли участь ще: Ліонард В. Голл, колишній голова Крайового Республиканського Комітету, колишній амбасадор до Бельгії — Кліффорд Фолднер, який був головою фінансового комітету під час кандидатури Ніксона в 1960 р. дітройтський бизнесмен Мекс Фішер та інші. Всіх присутніх було тільки сім осіб.

„Можна буде два тижні наперед передбачити погоду" — твердить д-р Вайт

Вашингтон. — Фахівець від передбачення погоди д-р Роберт М. Вайт твердить, що компютери вможливлять два тижні наперед передбачати погоду. Це матиме велике значення для рільництва і для економіки, бо тепер в ЗДА втрачається коло 11 більйонів долярів внаслідок того, що не знається, яка буде погода. Коли можна буде передбачати погоду наперед на кільканадцять днів, то ці втрати в рільництві і в економіці будуть значно менші. Але це передбачення погоди на дальшу меті буде можливе, казав д-р Вайт аж за яких 10 років. Треба перемогти такі непевні чинники, як повітря й моря, та повітря й суходіл. Це допоможуть зробити компютера на основі світлин, які зроблять в космосі і в атмосфері сателіти погоди, які вже працюють в тому напрямі, що можна було віщувати наперед погоду. Д-р Вайт очолює Адміністрацію Уряду, який вивчає довкілля як окрема агенція при Департаменті Торгівлі.

Більшість опитуваних конґресменів проти збільшення податків

Вашингтон. — Більшість конгресменів із 90-го Конгресу є проти того, щоб збільшувати прибуткові податки на те, щоб можна було здійснювати внутрішню програму, головним чином боротьбу проти вбогости. На запити в справі податків відповіли більше як 160 конгресменів. Опитування переводили кореспонденти Інтернешенел Пресс. 66 відсотків опитуваних заявилися проти якогонебудь збільшення податків. 80 відсотків опитуваних заявили, що треба буде зменшити видатки на внутрішню програму, не зменшуючи витрати на війну у В'єтнамі. Провідник республиканців в Палаті Репрезентантів Джеральд Р. Форд заявив, що не треба буде більших податків, коли зредукується видатки на внутрішні потреби. Між конгресменами, які відповіли на опитування, була така сама скількість демократів, як і республиканців.

Комуністи й „невтральні" продовжують атакувати кардинала Спелмана за його виступ у В'єтнамі

Париж. — Французька преса продовжує атакувати нюйоркського кардинала Спелмана, генерального душпастиря американських збройних сил, який в цьому році, за своїм традиційним звичаєм, не зважаючи на свій пізній вік знову перевів Різдво між вояками у Південному В'єтнамі, прославляв їх за їхню хоробрість і відданість справі волі та твердив, що вони борються за вселюдську цивілізацію. Кардинал Спелман бажав їм швидкої перемоги над ворогом. Ті слова спричинили бурю збоку комуністичної, в першу чергу комуно-китайської але й совєтської преси, як також преси „невтральних" країн і ліберальної міжнародньої кол. Вся ліва й ліберальна преса, включно з американською, старається доказувати, що виступ кардинала Спелмана з молитвами за перемогу американської зброї у В'єтнамі буцім-то перечить становищу Папи Павла VI, який закликав до замирення на базі переговорів між всіма воюючими сторонами й компромісу із збереженням „волі і справедливости". Кардинал Спелман підтримав свої слова, вважаючи їх за слушні і логічні.

Комуністичний Китай перевів новий ядровий вибух

Гонг Конг. — Комуністичний Китай перевів у середу 28 грудня 1966 вже п'ятий з черги ядровий вибух, починаючи від 16 жовтня 1964 р. У цьому році переведено три такі вибухи. Державна американська Комісія Атомової Енергії подала вістку про той вибух за кілька годин перед китайським комунікатом, окресливши силу вибуху на кількасот кілотонів, при чому 100 кілотонів рівняються силі 100.000 тонн ТНТ. Комуно - китайський комунікат не подає сили того вибуху ані місця, в якому переведено експеримент, але американське повідомлення стверджує, що це сталося знову в провінції Сінкіянг, недалеко місцевости Лоб Нор. Американські фахівці признають, що Комуністичний Китай наблизився до осягнення власної водневої бомби та що він, мабуть, вже тепер розпорядає певною скількістю атомових бомб і ракет на середню віддаль. В офіційному комуно-китайському комунікаті підкреслюється успіх того нового вибуху, який ніби є „перемогою над імперіялістичною політикою Америки і Совєтського Союзу", що намагалися зберегти свій атомовий монополь. Комуно-китайський комунікат приписує заслугу того нового успішного атомового експерименту — Мао Тсе - тунгові і його навчанню та згадує при тому ще й військового міністра Ліна Піяо. Той офіційний китайський комунікат втриманий цілком у тоні грубої комуністичної пропаґанди в дусі „культу особи" Мао Тсе - тунга, з лайками проти ЗДА й СССР. Китайські комуністи ще раз запевняють, що вони ніколи першими не вживуть атомової зброї та що цілло китайської атомової зброї є — самооборона, мир і скасування всюди атомової зброї.

Ґвінея обмежила свободу рухів ганського Кваме Нкрумаха

Конакрі. — Скинений у минулорічному перевороті ганський диктаторський президент Кваме Нкрумах зазнав нової поважної політичної невдачі, коли його політичний і особистий приятель, президент сусідньої із Ганою Ґвінеї Секу Туре припинив радіопередачі, в яких Кваме Нкрумах підбурював своїх земляків у Гані проти тамошньої теперішньої влади та заповідав свій „поворот" до Гани. Секу Туре такий сам „марксист", як Нкрумах, не тільки дав Нкрумахові політичний азиль, але проголосив його, як „спів - президента" Ґвінеї, запевнив його, що він навіть військовою експедицією допоможе йому відзискати владу та заповів, що вишле його до Об'єднаних Націй, як репрезентанта Ґвінеї. Однак нічого з тих заяв і обіцянок не здійснилося. За твердженням преси, різні африканські держави запротестували, що Секу Туре порушує принцип невтручання у внутрішні справи іншої африканської країни, а в самій Ґвінеї постала сильна опозиція проти уділювання Кваме Нкрумахові, політичному емігрантові, надмірних привілеїв. Ні одна африканська країна, крім Ґвінеї, не хотіла прийняти до себе Кваме Нкрумаха. Він живе тепер осамітнений з обмеженою свободою рухів у надморській віллі, яку стережуть коло 100 ганців, що їх він оплачує з величезних фондів, що їх привласнив собі за час свого правління.

В Києві відбувся перший з'їзд „Українського Товариства Охорони Пам'ятників Історії та Культури"

Київ. — В днях 20 і 21 грудня ц. р. тут проходив установчий з'їзд заснованого недавно з доручення ЦК Комуністичної Партії та Ради Міністрів УССР нібито „добровільного" „Українського Товариства Охорони Пам'ятників Історії та Культури". З'їзд відкрито „привітанням" Центрального Комітету КПУ, в якому підкреслено конечність зберігання й охорони пам'яток історії і культури, бо вони є, мовляв, не тільки „свідками героїчного минулого і славного сучасного українського народу і братніх народів Радянського Союзу", але й „дають багатий матеріял для виховання радянських людей в дусі радянського, патріотизму та інтернаціоналізму". Такими тенденціями „привітання" ЦК КПУ були пройняті і дводенні наради з'їзду, зокрема доповідь відомого совєтського режимного історика проф. К. Дубини, який заявив, що Товариство і його члени „будуть вірними помічниками партії у великій справі комуністичного виховання". Про справжню охорону історичних пам'ятників пам'яток України, особливо ж проти нищення їх самим таки совєтським режимом, на з'їзді мови не було. Зате ж головним завданням Товариства визначено „необхідність охорони, впорядкування і будівництва пам'ятників, що відбивають перемогу великої Жовтневої соціялістичної революції, пафос комуністичного будівництва" і таке інше. З'їзд прийняв постанову про створення Товариства, затвердив його статут й обрав його правління і президію. На організаційному засіданні правління на голову його „обрано" директора Інституту Історії АН УССР проф. К. Дубину.

УКРАЇНЦІ В АВСТРАЛІЇ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО СКВУ

Ессендон, Вікторія, Австралія. Українці в Австралії, об'єднані в свосму Союзі Українських Організацій Австралії, почали вже активну підготову до заплянованого на листопад 1967-го року Світового Конгресу Вільних Українців — інформує п. Ст. Радіон, керівник преси та інформації СУОА. Справа ця, разом з іншими, була на порядку нарад пленарного засідання Управи СУОА, яке відбулося тут 17-го грудня та яке відкрив і ним проводив голова Союзу п. М. Болюк.

Побіч різних справ на Пленумі найцікавішою була точка кореспонденції. Відчитано три святочні побажання для СУОА від представників австралійських політичних середовищ. Від Лейбористської партії письма лідер опозиції мр. А. Колвел, від правлячої Ліберальної партії Лакок, від Демократичної Лейбористської партії сенатор В. С. Гаїр. Як бачимо, то всі головні австралійські політичні середовища ставляться прихильно до СУОА, а тим самим і до всієї організованої української поселенчої спільноти в Австралії.

Треба відзначити також щораз то більше зацікавлення нашою книгою „Українці в Австралії". Вона, видно, має не лише українське - австралійське культурне, але вимовно й визвольне значення. Примірники збірника, які попали до публічних бібліотек Австралії, звертають на книгу увагу все більше представників інших держав світу, акредитованих в Австралії. Вони, як звичайно, мають завдання слідкувати за важливими книжковими появами в країні їх перебування й закуповувати їх для бібліотек державних департаментів і головних публічних бібліотек.

Ось цитата вимовного листа мр. К. Д. Тейлора, другого секретаря Амбасади ЗДА в Австралії: „Ми одержали прохання Державного Департаменту в Вашингтоні дістати один примірник збірника „Українці в Австралії". Далі говориться, чи СУОА може відступити для них цю книгу і т. д. А це показник не лише зацікавлення поселенчою спільнотою в Австралії, а української проблемою взагалі.

Після деякого затишшя ожила справа підготовлень до Світового Конгресу Вільних Українців.

У зв'язку з цим керівник Організаційного Відділу СУОА М. Куцик береться зорганізацію Комісії для приготувань до Світ. Конг. Віль. Українців в Австралії, яка негайно займеться вивченням матеріялів на СКВУ й скаже своє слово для нарад Конгресу в імені українських поселенців в Австралії.

А в зв'язку з виїздом секретаря КК-СУОА Ю. Семкова на ІІ-гий Пластовий Конгрес і З'їзд Українських Пластових Організацій в Ню Йорку, Пленум СУОА попросив його зайнятися вивченням проблем Світового Конгресу Вільних Українців на місці в ЗДА і Канаді.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ДІЯЛОГ ПРО ВНУТРІШНІХ ЕМІГРАНТІВ

— Такі, як Вадим Гаркуша (мова йде про молодого, недавно з технікуму, студента, надісланого до колгоспу в селі Устимівку, Глобинського району на Полтавщині. — Ред.) — це безкорисливі люди, пасивні патріоти, — сказав комсомольський секретар.

— ?!...

— Ну, вони мають ініціятиву, але бояться її на ділі випробувати.

— "То ті їх звеш пасивними патріотами?"... Поблажливо сказано. Я б назвав таких... внутрішніми емігрантами. (З „Молоді України" 27 листопада).

НА ОКОЛИЦІ СУМ

„В одному з будинків на околиці Сум сталося вбивство. Прийшла дочка з роботи, відчинила двері і закляла: посеред хати лежала в калюжі крови мати. Поруч валялася сокира"...

Це не з пригодницької повісти, а з кореспонденції Б. Рогози („Молодь України" з 26 листопада) про офіцера міліції Олександра Непом'ящого, як він розплутує клубок злочину в совєтській дійсності.

ЧАРИ РОЗВІЮТЬСЯ

Перед нами отучене могутніми смереками Синевідське озеро — „Морське око", як його називають на Закарпатті.

Озеро не вражає своїми розмірами — його можна обійти за п'ятнадцять-двадцять хвилин. Але кожен крок відкриває нову, незвідану ще красу. Глибока гірська ущелина, блакитне плесо, темнозелена стіна дерев, що обступила його, — все це створює якусь романтичну настроєвість.

Але раптом... чари розвіюються... Що це? Посеред озера стирчать стовпи електричного зв'язку. На берегах — бите скло і сміття. Не оздоблюють пейзаж і стандартні „грибки" та лави, як і старі діряві намети. (З листа графіка видавництва „Техніка" О. Шилінової у „Радянській Україні" 3 листопада).

ПЕРЕЖИТКИ МИНУЛОГО

„Пережитки минулого кореняться в свідомості й побуті людей довгий час... Їх живучість пояснюється відставанням свідомости людей від змін їх суспільного буття, впливом буржуазної ідеології, а також недоліками виховної роботи серед населення. Пропагандист наголосить, що формування у всіх радянських людей наукового, матеріялістичного світогляду нерозривно пов'язане з антирелігійним вихованням, з утвердженням комуністичної моралі.

Це особливо важливе тепер, коли потік інформації з-за кордону — через радіо, телебачення, через пресу, кінофільми, туристів"...

(З методичної консультації на допомогу пропагандистам в „Радянській Україні" з 3 листопада).

НА СОВЄТСЬКОМУ ПАРОПЛАВІ

— І як воно в цьому світі ведеться!... — аж вигукнув мій попутник, стежачи за людьми, що виходили з кают корабля. — Значить, це перша кляса, а то друга. Люди, виходить, діляться на першу й на другу клясу... Бо це таки зразу помітно і з одягу, і з виразу обличчя. І все ж навіщо межувати людей каютами покласно? — спитав сам себе та й замовк, ніким не підтриманий.

Не знаю чим, але після них слів мені мені сподобався цей дядько. Він говорив щиро, з дитячою безпосередністю, не стримуючи на гальмах обережности ні своєї думок, ні суминів. У ньому щось говорило бунтівне, йоржисте... (З репортажу Ф. Рогового в „Молоді України" з 27 листопада).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чолбвіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Рік активности

Коли споглядати на 1966-ий рік, що минає, в першу чергу впадає в очі неслабнуча активність в українському громадському житті у вільному світі, особливо в Північній Америці. Активними були громади на своєму вужчому льокальному терені, активною була й велика громада на крайову міру. Цікаво, що в тому часі затіснилась співпраця між американськими й канадійськими українцями. Активізм наших людей охопив прерізні ділянки — творчого духа, як і організаційного життя, — творення нових тривких вартостей культури, як і розбудови різних громадських клітин.

Постали нові величні святині, з яких згадати б тільки українську католицьку катедру у Філядельфії, православну церкву - пам'ятник у Бавнд Бруку з її музеєм та православний собор у Філядельфії, побудовано нові народні доми, різні установи і організації придбали нові власні домівки. Відбулися Конвенції УНСоюзу та двох інших братських Союзів, загальні збори прерізних установ і організацій, IX Конґрес Американських Українців, важливі підготовчі наради задля скликання Світового Конґресу Вільних Українців, при чому визначено вже навіть його місце і час. В культурній ділянці минулий рік ішов під знаком 50-их роковин з дня смерти Івана Франка, але й іншим видатним діячам української науки й літератури, як ось Михайлові Грушевському, Богданові Лепкому та ін. присвячувано окремі наукові конференції й академії. Очевидно, як і кожного року, відзначувано традиційно такі дати, як дні 22 січня і 1 листопада, Шевченкові роковини, трагедію під Крутами. Появились цінні книжки, відбулись збірні й індивідуальні виставки образотворчого мистецтва, виголошено численні доповіді й проведено дискусійні вечори. Водночас — українська громада зазнала величезних втрат: помер цілий ряд видатних діячів, як В. Мудрий, д-р М. Шлемкевич, О. Бойдуник, В. Кохан, Р. Голіян і багато інших.

Звичайно, українське життя в 1966-му році, що минає, не виявляло самих тільки світел, бо були й тіні, без яких не може обійтися активне життя. Безумовно, змарновано багато часу й енерґії на пусті пересправи, в багатьох випадках не проявлено тієї толеранції й вирозуміння, що потрібні при державницькому підході до різних проблем. Ще не минулося партійництво, шкідливе на тлі того сумного колоніяльного стану, в якому перебуває український нарід на своїй - не - своїй землі. Деякі проблеми визвольної політики й тактики надалі хвилюють громадянство, спричиняючи палкі суперечки. Але, дивлячись із ширшої перспективи, можна було б радше дивуватися, коли б отаких суперечок і ферментів у ділянці політичної думки не було: адже 45 років минуло, як українська визвольна війна закінчилась прогрою, і понад 20 років минуло, як остання світова війна породила великий ісход українців з їх рідних земель. З історії всіх еміґрацій світу відомо, що з ходом часу виринають у них проблеми, тісно пов'язані з долею їхньої батьківщини чи — для молодшого покоління — батьківщини його батьків — і проблеми, пов'язані з тереном нового поселення. Тож не може бути, щоб усі були в усіх цих складних справах однозгідними.

Українська громада у вільному світі виявляє ще ту одностайність, якої заздрять нам різні інші національні групи. Всі ми, без уваги на партійну розпорошеність, одностайні у відношенні до Москви та її асиміляторської й експлуататорської колоніяльної політики в Україні. Ця наша одностайність проявилась у 1966 році також у підході до 1967-го року: не тільки в Америці, але й в інших українських центрах у вільному світі почалась конкретна підготовна праця над гідним відсвяткуванням 50-річчя української Національної Революції, — не тільки маніфестаційними з'їздами, академіями та резолюціями, але й книжковими виданнями, які стануть тривкими доказами вірности вільних українців державницьким ідеалам з-перед 50-ох років і які причиняться до з'ясування української правди серед народів світу.

Деякі проблеми, що їх у гострій формі одідичив 1966-ий рік від свого попередника, втратили в ході 1966-го року свою гостроту, зокрема на церковному тлі, інші перестали породжувати гострі пристрасті, — як ось проблема так званих культурних контактів. На другому з'їзді українських журналістів Америки і Канади знову підкреслено потребу злагіднення полемічного тону, щоб навіть найбільш контроверсійні справи розглядалось у такій площині, щоб була з цього користь, а не шкода українській визвольній справі. Існує добра підстава сподіватись, що й успадковані від 1966-го року деякі спірні справи знайдуть у новому році свою конструктивну розв'язку.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ОЧИМА ЧУЖИНЦІВ

Рим (УПБ). — Переслідування Української Католицької Церкви — один із фактів який неможна поминути, розглядаючи церковні відносини в світі. Обговорюючи проблеми навіть досить далекі від українських справ, доводиться заторкнути страшну дійсність нищення всієї помісної Церкви. Тим більше, коли обороняється свободу совісти і осуджується насильне насаджування якогось віровизнання. Так було і під час II Ватиканського Собору, коли перед Отцями Собору, що підготовляли декрет про релігійну свободу, постав образ української церковної трагедії в повній ширині.

В журналі „Консіліюм" за жовтень ц. р. появилась стаття о. Івана Жужека про релігійну свободу. Цей місячник, що ставить собі за завдання поширювати соборові поступові ідеї, виходить в мовах німецькій, англійській, еспанській, французькій, голляндській, португальській та італійській і кожне число присвячує певній ділянці церковної проблематики. Жовтневі числа кожного року присвячуться церковному праву. Автор згаданої статті, словінець з походження, є професором церковного права у Східньому Інституті в Римі.

У цій статті п. н. „Завваги про релігійну свободу на християнському Сході" говориться про голоси східніх владик на II Ватиканськім Соборі в цій справі; між ними згадується також інтервенцію нашого Верховного Архиєпископа Митрополита Кардинала Кир Иосифа. Далі розглядається погляди східніх не-католиків на релігійну свободу, проблему прозелітизму та відношення між Церквою і державою в Візантії і в пізніших країнах східнього християнства. В останньому, п'ятому розділі про Українську і Румунську Католицькі Церкви східнього обряду читаємо:

„У нашій модерній добі нема жадної Церкви на світі, що зазнала б стільки терпінь і переслідувань, як Українська Католицька Церква, під царями, часом під латинськими католиками, нарешті під комуністами. У 1839 і 1875 роках царі прилучили силою всі українські з'єдинені церкви на російській території до православної державної Церкви. В 1905 році, коли признано до деякої міри релігійну свободу і значне число насильно навернених на православ'я заявили себе католиками, православні автори признали, що ці „апостати" ніколи не були православними, що вони „не включилися в Церкви за своїм власним бажанням, але їх загнали козацькими батогами". В 1905 році „вони не зробили нічого іншого, як те, що зробить кожний в'язень, коли залишити відчиненими двері його в'язничної келії" (див. Церковный Вестник, 1966, кол. 1209).

Наводимо тут опінію православних, щоб уникнути всякого упередження.

Акцію царів наслідували большевики: в 1946 році погрозами, ув'язненнями і концентраційними таборами вони змусили знов коло п'яти мільйонів українців - католиків „возз'єднатися" з місцевою православною Церквою. Ця історія 1948 року повторилася в Румунії, в 1949 році в Ужгороді, а 1950 року в Словаччині. Слушно можна запитатися, чому в жадному з тих випадків місцева Православна Церква не заявила ні одним словом протесту. Це трудне питання в добі екуменічного руху. Але можна не сумніватися у відновленні східньої католицької Церкви в Україні.

Заклик з 12 листопада 1965 року, підписаний українськими єпископами в екзилі (за вийнятком — з наглядних причин — Його Еміненції Кардинала Й. Сліпого) і предложений на Соборі, себе вповні оправдує. В цьому заклику просилося всіх Соборових Отців: 1. ввести відчитування в усіх дієцезіях світу молитов за відновлення Української Католицької Церкви; 2. заохотити світську владу, щоб за посередництвом совєтського представництва в Об'єднаних Націях зробила почини для здійснення цієї самої цілі. Підписані долучили відповідний до цього заклику меморандум, в якому описано терпіння українців-католиків".

***

Переслідування Української Католицької Церкви це, до речі, лише одна з ділянок винищування українських вартостей. Нині у світі говориться про переслідування не так Української Церкви, що вже перейшла свою Голготу, як українських інтелектуалістів взагалі.

Навіть повздержливий ватиканський щоденник „Ль'Оссерваторе Романо" вмістив у числі з 21-22 листопада ц. р., за віденськими джерелами, вістку про те, що протягом останніх 15 місяців арештовано коло 60 працівників культури й науки в Києві, Львові, Луцьку, Тернополі, Станиславові й Одесі. Майже всіх ув'язнених засуджено при замкнених дверях на заслання на Сибір. Між ними згадується професора історії мистецтва Богдана Гриня зі Львова, засудженого на 4 роки, історика Валентина Мороза з Луцька — на 4 роки, університетського викладача Осадчого зі Львова — на 4 роки та журналіста Карванського з Одеси, який уже в 1944 р. був засуджений на 25 років ув'язнення, а тепер вивезений знов на заслання.

Багатьом засудженим закидали, що писали вони про теперішній стан культури в Україні і поширювали по Совєтському Союзу заборонені цензурою статті. Зокрема у Львові засуджено людей, які критикували гноблення української мови, культури та взагалі українського народу. Недавно навіть московський часопис „Правда" висловлював своє обурення з приводу „реґіонального погляду", який проявляється у навчанні історії в українських школах.

Іван Івахів

„БАРАБАН ҐРОМКО БЙОТ"

Під час визвольних змагань, бувши ще хлопцем, чув я від деяких наших малоосвічених вояків пісню, що починалась словами: „Барабан ґромко бйот", і деякі інші, з сороміцькими включно. Ну, то було в якомусь там затурканому селі, може собі хтось подумати.

Але по сорока роках прибув я до Америки. І що тут побачив на телевізії, що почув в радіо? Якесь дивовижне калатання патиком по блясі, хрипливі вигуки нібито співака. Ні мелодії, ні слів, тільки вереск.

Та чи тільки в радіо й телевізії? От запросили мене до однієї поважної організації на вечір. І що ж? Гарна публіка, молодь, видно, з поважних домів, велика заля, пригашені світла. На сцені чотири ніби музики. Один трумкає на якомусь інструменті з однією струною, другий верещить на саксофоні, третій б'є якимсь калаталом, а четвертий ріже в бубон. Танець був також біда його знає що: люди позгинались у три погибелі й підкидають задками. Враження: забава дикунів у пралісі.

Подібні „культурні" розваги забирають чимраз більше місця в нашому житті, а нашої молоді головно. Чи ж не запримітили ви, що на забавах уже наші таки люди, які не так давно прибули до Америки, танцюють такі танці, яких постидались би навіть на наших Бурдуляках, Куликах чи Баймаках. Наша молодь не розуміє вже ні доброї музики, ні доброго співу і танцю. От спробуйте заграти їм козачка, метелиці, коломийки...

Спитаєте: хто і навіщо в радіо отой „барабан ґромко бйот" пускає? Пускають ті, які хочуть командувати, зробити з нас обездолений нарід. А коли це станеться? Коли суспільство обернеться на отару баранів без власної волі й думки. Тоді дайте корито, розпусту й горілку — і інтерес піде, але гроші з нього поплинуть до тих, хто суспільством крутить, його використовує й сміється з нього.

Скажете, що це мої вигадки, що у страха великі очі. Ні. Ось переді мною брошурка „Комунізм, гіпнотизм енд бітлс". В ній остерігається батьків і виховників, щоб не купували платівок у двох фірмах — одної в Торонті, а другої в Ню Йорку, які з поміччю злої музики розкладають молодь, тобто вбивають в ній шляхетні почування, а натомість розбуджують низькі інстинкти.

Автор наводить докази, що це — детально уложений комуністичний плян, щоб без жадного пострілу захопити Америку. Бо що з того, що Америка має атомову зброю, коли психічнохворі вояки не зуміють її використати в разі потреби. І що тоді буде з Америкою, коли в головній кватирі біля головного ґудзика сидітиме морально розложена людина.

Автор наводить для прикладу концерт „пелехатих" у Сіяттлі в серпні 1964 року, де молодь поводилася в жахливий спосіб: розгнуздано, безсоромно. А чи не відомо, як ті „пелехаті" самі поводяться? Як вони в чужій країні публічно вживають соковитої лайки, як демонстративно відмовились були з'явитися на зустріч із дружиною якогось президента. Чому? Бо хоч і умовились на якийсь там час, але їм захотілося ще поспати.

Колись на концерті людина відпружувалась, почувала себе кращою, щасливішою. А як може людина почувати себе після дикого риковиська в радіо, телевізії чи ніби концерті? Після таких імпрез вона нездібна ні думати, ні діяти самостійно. Її треба вести. А це і є ціллю п'ятої колони злочинців.

А як стоїть справа із малярством, театром, літературою? Так само. Малюється якісь плями, а в пресі пишеться, що то — шедеври. В одному з університетів, у канцелярії декана я бачив олійний образ, на якому представлено голу жінку у непристойній позі. І що можна про такий університет сказати?

А книжки? Героями в них усякі проститутки, наркомани, злодії, убійники та всякого роду інші злочинці.

А що в газеті? Важить вона два фунти, але поза описами злочинів та оголошень там немацо читати. Ще трохи краща справа з тижневиками, місячниками, театром, але кіна і всякі інші кабарети залишають дуже багато до побажання.

І коли я тепер пригадую усі ті кличі під час большевицького перевороту, якими комуністи розбурхували ненависть, закликали грабувати, палити, мордувати, коли пригадую ту брутальну поведінку „носіїв революції" з їхніми чотириповерховими матюками, коли пригадую ті їхні частушки і порівнюю з тим, що тепер діється в Америці, стає мені ясно, хто і нащо все це робить.

Тому починаймо кожний від себе: геть отруту з нашої хати, не дозволяймо нашим дітям, молоді, щоб вони затруювали свою душу тією нечистю. Плекаймо свої традиції, берім те, що добре, від інших, але будьмо дуже уважні до всякого роду махінацій, навіть тоді, коли їх нам захвалюють найвищі авторитети в пресі.

„БЕРИ Й ГОДІ!"

„У крамниці Шамраївського радгоспу на Київщині", — пише К. Гавага в „Молоді України" з 30 листопада, — можна дістати головним чином... льотерійні квитки, бо крупу, пшоно, борошно, дріжджі та інше завозять рідко. Буває, нарешті, привезуть мішок пшона чи крупи, а з ними — пів мішка льотерійних квитків. Хочеш-не хочеш, а змушений брати — інакше нічого не продадуть. Якби то можна було зварити суп з льотерійних квитків, то це півбіди. Але не звариш, дай крупу. І от заплатиш за кілограм 16 копійок, а тобі в руки — льотерію за тридцять.

Я пенсіонерка, інвалід другої групи, маю на утриманні дочку — десятиклясницю — хіба в змозі завжди їх брати? Але ніхто й слухати не хоче: „бери й годі!"

ДО УВАГИ ГРОМАДЯНСТВА

Чимало лиха доводиться людині зазнати в житті. Але її причини дошукується вона найчастіше, обвинувачуючи всіх і вся, тільки не себе.

До таких „самоспричинених" лих належить уживання приголомшуючих речовин: алькоголю й тютюну. Необхідно знати, якої шкоди завдають вони нам самим і нашим нащадкам. Наростають бо нові покоління, у світ виходять нові кадри молоді, згодом зрілих людей. Вони мусять вибирати між тверезістю та не курінням і вживанням отих шкідливих засобів. Бо краще людині загалом не починати курити й пити, як згодом покидати, коли вже наявні захворіння змушують її це зробити. Перехід від звички до здержливости тяжкий, інколи неможливий, особливо тоді, коли вже постали далекойдучі зміни в організмі чи характері людини.

Тому варто знати кілька фактів, які заставляють нас призадуматись.

Лікарські й ляборaторні досліди виявили понад всякий сумнів шкідливість обидвох речовин для людського здоров'я. З них тютюн — один із головних спричинників пістряка, особливо легень. Цифри смертности йдуть паралельно з кількістю викурюваних цигарок. І так, смертність від пістряка легень в ЗДА у 1930 році становила 2.500 осіб, у 1945 році — 11.000, а в 1960 р. зросла на 36.000! Цифри йдуть так стрімко вгору, що, за обчисленнями Американського Товариства Публічного Здоров'я, 1 мільйон осіб, що тепер вчаться у школах, помре від пістряка, поки досягнуть старшого віку.

Тому в деяких державах, як от в ЗДА й у Канаді, на опакованні цигарок уже видніє осторога, що це — річ шкідлива.

Не меншим шкідником є алькоголь. Зрозуміння цього повинно заставити людину вести тверезе життя і не починати загалом пити. Ось факти:

Алькоголь — це отрута, яка шкодить здоров'ю. Він веде до захворіння внутрішніх органів, в першу чергу серця, судин і печінки. Алькоголь — наркотик. Він розкладає нервову систему, отже й мозок, і спричиняє зміни в характері людини, внаслідок чого вона стає асоціяльною, аморальною й злочинною. Алькоголь зменшує працездатність і обережність під час праці та їзди, внаслідок чого буває багато нещасливих випадків. Витрати на шкідливі алькогольні напої ведуть до зубожіння людини, Алькоголь пошкоджує статеві залози, внаслідок чого в них появляються здеґенеровані клітини, з яких родяться згодом хворі нащадки.

Це — лише кілька основних даних, а їх є куди більше. Все ж і вони повинні заставити батьків — остерігати молодь від ужиціання алькоголю та тютюну, а молодь — не вживати цих отрут. Справа ця особливо актуальна тепер, у святочний час. Але не втрачає вона на гостроті ніколи.

д-р Софія Парфанович

З НАШИХ БУДНІВ

ПРОЩАЮЧИ СТАРИЙ РІК

Ми, Нюйоркська Метрополія, прощаємо „старий", 1966-ий рік і переступаємо поріг нового, двигаючи на нашій совісті тяжкий борг перед Великим Каменярем, Іваном Франком, у цьому, вже проминаючому, франківському році. Еге ж! .. То за Конґресом УККА, то за всякими бенкетами й зустрічами, забули ми, друзі, відзначити Франків ювілей, хоч би яким скромненьким концертом!

Наш начальник ґміни, пан меценас Гуглевич, б'ється в груди, розводить раменами: „Винен я, і не винен! Стільки клопотів на моїй голові!" Та мені здається, що головний гріх спадає в цьому випадку на цех літераторів, на „Слово", Літературно-Мистецький Клюб, Асоціяцію Працівників Української Культури. Прийдеться хіба позичати в Сірка очей і заднім числом пошанувати у новому році того, хто благословляв нас на мандрівку століть з свого духа печаттю.

Проте, як виходить, в новому році чекають нас ще й інші навантаження. От, недавно звернув мені увагу один з прихильників літератури і мистецтва, що „Слово" або ЛМКлюб мусять конче присвятити окремий вечір першому галичанинові, що дістав нагороду Нобеля, а є ним наш земляк, народжений у містечку Бучачі...

— Хто?! — перебиваю. — Та невже нагородили достойного Михайла Островерху за його „Грозна Калини"?

— Ні, — каже земляк, — я маю на думці іншого народженця Бучача, ізраїльського письменника Шмуля Аґнона, що є цьогорічним лавреатом Нобеля за повісті й оповідання в гебрейській мові.

Ну, в цьому місці я порадив землякові, щоб звернувся з тією пропозицією до секретаря „Слова" і мого кума, Остапа Тарнавського з Філядельфії, який у нас рахується авторитетом від лавреатів Нобеля. Розуміється, в цій справі міг би теж сказати чи написати в „Листах до Приятелів" мудре слово колеґа Вадим Лесич, але він тепер сильно заклопотаний своїм „кутом", тобто картинною ґалерією в малій партеровій залі Літературно-Мистецького Клюбу.

Хтось дотепний зажартував недавно в клюбі, що „Лесич загнав у кут всіх малярів".. Для непоінформованих — пояснення: К-У-Т, це, скорочено, „Куток Української Творчости". Звичайно, кожний маляр, навіть Юрій Соловій, дасть себе загнати в такий „кут", бо надіється-сподівається продати якусь картину. А колеґа Лесич, як виявляється, має теж і бизнесовий хист, що трапляється зрідка в нашій закобзареній професії. Дай же, Боже, йому і всім „ґалерникам" добрих успіхів у цьому Новому Році! Моральних і — матеріяльних!

Ікер

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПАНОВЕ РЕДАКТОРИ „ЗЖАРИЛИ РАКА"

У „Свободі" з 20 грудня ц. р. Ви зжарили рака. В замітці „Помер З. Носковський" Ви показали незнання географії українських земель. Ви пишете: „... в місцевості Міхаловце на Словаччині", а це неправда, бо Михайлівці знаходяться на Пряшівщині або в Пряшівській Україні. Коли Ви зрікаєтеся Пряшівщини, то справді Михайлівці є під окупацією Чехо - Словаччини, як держави...

Отож підучіться ґеографії українських земель, окупованих нашими „добрими" сусідами: москалями, ляхами, румунами - волохами, мадярами і чехами...

С. Зеркаль

Бруклин, Н. Й.

Н. Бучацький

СУМНИЙ СТАН ВАСИЛІЯНСЬКОГО МОНАСТИРЯ У БУЧАЧІ

Сумно виглядає зачинений комуністами український католицький монастир оо. Василіян в Бучачі. Побудований на пишних Федорівських горах, він, неначе той анґел-хоронитель, сторожив своє рідне місто й всю Бучачську землю від усякого зла.

Тепер він у неволі. Так, історичний монастир, зі своєю славною школою, занедбаний, зневажений. Його позолочені хрести виглядають як знесені до Господа Бога тремтячі руки, що моляться-питають: „Як довго мені поневірятися? Як довго сини мої — монахи страждатимуть на каторзі? Як довго мій побожний народ Бучаччини чекатиме можливости спокійно помолитися?"

Високі стіни монастиря повищерблювані. На одній з них намальовано Богдана Хмельницького — за те, мовляв, що нібито проголосив „возз'єднання" українського народу з московським.

Залізна брама поржавіла. Поржавів і дах монастиря, а посередині навіть частинно прогнувся. Конечно перевести направу в'язання під дахом. Широка передцерковна площа, де відбувалися відправи Резурекції, позаростали будяками. Навіть сходи з вулиці Шевченка — а тепер Міцкевича, що ведуть до церкви, позаростали терням.

Від 1712-го по страшний 1946 рік цей монастир вів безупинно релігійно-виховну працю серед наших людей. В історії української літератури та інших народів можна знайти не одного вихованця-абітурієнта школи оо. Василіян у Бучачі. Вистарчить згадати славного ректора цієї школи о. Юліяна Добриловського (1760-1825), похованого у селі Зелена, Бучацького повіту. Його слушно називають предтечею о. Маркіяна Шашкевича. Він був автором не лише підручника гомолетики, що вийшла в Почаєві 1794 року під назвою „Науки парохіяльнія", але й відомої пісні „Дай нам, Боже, добрий час".

Високі й горді позолочені хрести на монастирі місцеві безбожники засудили були на „ліквідацію", щоб не вражали їхнього зору. Одного дня вже навіть вийшли робітники з довгими драбинами та шнурами, щоб виконати диявольське діло. Ніхто й досі не може вияснити, що тоді врятувало ці символи християнської віри.

Всередині величної святині новітні „культурники-проґресисти" зсипали колись збіжжя, а тепер тримають залізо. У захристії збудували кузню. Нидіють від куряви чудово розмальовані образи. Старіється, занепадає монастир, „перлина українського шкільництва" протягом двохсот років.

Дзвіниця стоїть між монастирем і колишньою гімназією, тепер десятирічкою. Коли я ще вчився в тій гімназії, з дзвіниці мелодійний дзвін вибивав щодня вполудне 12-ту годину. Тоді ми всі хрестилися і дякували Богові, що дожили до тої години.

Дзвіниці я не пізнав. Вона виглядає як одна з кремлівських веж у Москві, навіть має нагорі червону п'ятикутню зірку. В Совєтському Союзі все і вся має нагадувати Кремль.

Монаші мешкання займають тепер умундуровані учні механічної школи, хлопці від 14 до 18 років. Вони вивчають різні сільськогосподарські машини і знаряддя, вживані по колгоспах та радгоспах. Я бачив тих учнів, як маршували вони з колишньої резиденції о. Нестайка, а пізніше о. Мельничука. По закінченні цієї школи вони виїжджають у Казахстан та інші далекосхідні „республіки" на постійну працю.

Чи можна уявити собі майбутність такого „механізатора"? Виріс у Бучаччині, а працюватиме все життя у чужому краю. Не диво, що в наших селах переважають жінки та дівчата. Отак зменшується кількість українців на наших землях під совєтською окупацією.

Випусники механічної школи в далекосхідніх азійських країнах, на цілинних землях можуть припадково побачитися з монахами і священиками із монастиря оо. Василіян, бо майже всіх їх позасилано в ті просторі країни, де працюють вони, як бухгальтери, сторожі, кочегари, мулярі, трактористи, пастухи... Але всі ці жертви московських комуністів апостолують та душпастирюють, як інформував мене один поважний духовник.

На ввесь Бучач є лише одна церква св. Миколая, але... не для дітей. Один з її колишніх душпастирів спаралізований. Другий його заступає. Їх імен не знаю, бо боявся розпитувати, щоб їм не пошкодити.

Один із священиків сказав мені: „Наша Церква живе гірше як під Нероном, Деоклецієм, Юлієм Апостатом..."

Українські Церкви терплять нечуване переслідування. Священикам заборонили ходити з похоронами. Тепер ідуть самі миряни з хрестом попереду. За хрестом ближча родина, далі знайомі і сільська людність. А похоронів не бракує. Люди, які народились перед і під час першої світової війни, вже старці, вже вимирають.

Українські Церкви у вільному світі, їхні владики, без різниці віросповідання, повинні алярмувати народи світу, повинні одностайно стати в обороні переслідуваної большевиками релігії. Ірляндці це робили, жиди це роблять, і осягнули великих успіхів. Чому ж нам сидіти бездільно, коли в рідному Краю йде постійна руйнація нашої Церкви та віри?

У прекрасній книжечці „По Василіянських монастирях" о. Михайло Ваврик, ЧСВВ, яскраво й документально ще в 1957 році змальовував трагедію монастирів не лише в Бучачі, Гошові, Добромилі, Дрогобичі, Жовкві, Краснопущі, Крехові, Кристокополі, Лаврові, Львові, Перемишлі, Підгірцях, але й в Карпатській Україні та в інших частинах поневоленої України. Щойно прочитавши уважно всі сторінки тієї книжечки, щойно побувавши на рідних землях, зрозумів я трагедію не лише тих василіянських, але й всіх інших православних і католицьких святинь під диявольським режимом.

Джерзі Сиindependent, Н. Дж.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

Заходом місцевого Відділу УККА, 20-го листопада в залі Українського Народного Дому відбулась Святочна Академія для відзначення Роковин Чину 1-го Листопада 1918 р.

Академія розпочалась американським гимном, який проспівав п. Гела. Український національний гимн співали всі приявні.

Відкрив офіційну частину Академії п. Іван Цьолко — голова місцевого Відділу УККА, словом, в якому з'ясував найголовніші чинники вияву Листопадового Чину, героїчну боротьбу Усусусів і УГА за відновлення української Держави на західніх землях України, поневоленою Австрією.

Мистецька частина розпочалася піснями: „Розпрощався стрілець" і „Що то за прапор лопотить", які прекрасно виконала молодь Осередку місцевого СУМА.

Святочне слово виголосив мґр. Ярослав Гриневич — учасник Визвольних Змагань, з'ясувавши хід боїв у Львові з поляками, боротьбу УГА з багатопереважаючою польською армією, яка мала всі роди зброї, і проти якої трудно було встояти малочисельній і майже без зброї Українській Армії. Одночасно подав і свою участь у тих визвольних подіях.

Наступною точкою програми були вільноручні вправи до пісні „Заквітчали дівчатонька", які на мистецькому рівні виконала молодь Пластової Станиці під мистецьким керівництвом панни Оксани Драґан. Вірш „Листопад" з чуттям продеклямувала панна Ірина Палка. „Привіт Вітчизні" М. Фоменка — фортепіянове сольо добре виконав А. Гітель, учень Музичної Студії мґр Рози Шуль.

Фраґмент із драматичного етюду „У Листопадову ніч" П. Савчука по-мистецькому виконала молодь місцевого Осередку СУМА, під мистецьким керівництвом Ів. Цьолка. Головну ролю виконувала панна Анна Дидик. Всі точки приявні гучно оплескували за добре виконання.

Свято закінчилось співом приявних „Не пора..."

На окрему увагу заслуговує рідкісна й багата, бо в трьох окремих великих, під шклом, настільних вітринах виставка д-ра Євгена Котика в якій показано українські нагрудні відзнаки з років І-ої світової війни, особливо Українських Січових Стрільців, деякі цікаві публікації тих років, як також військові медалі УГА, УНР та комбатанські відзнаки різних формацій українських Армій, видані в повоєнних роках.

Публіка була захоплена виставкою медалів, хрестів, жетонів, окремих відзнак та деяких публікацій, і висловлювала подяку й признання д-рові Євг. Котикові.

П. С-ук

Ню Гейвен, Конн.

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

10-го грудня школа Українознавства ім. митрополита А. Шептицького влаштувала Академію в честь свойого патрона , митрополита Андрея Шептицького. Програма цього свята, якою займались шкільні чинники, була цікава і дбайливо підготована. Участь узяли діти і молодь названої школи. З огляду на присутню молодь і дітей, д-р М. Снігурович у вступному слові підчеркнув відношення покійного Митрополита до української молоді.

Святочну промову виголосив мґр. Сусла з Гартфорду. Діти всіх кляс відспівали декілька народних пісень. Присутнім подобався мальовничий секстет дівчаток в укр. нар. строях, який під делікатний супровід бандури (Галя Климук) відспівав дві народні пісні: „Чом земле моя" та „Де згода в родині".

Ігор Лукомський деклямував „А. Шептицькому" — Я. Косовичевої, а Рома Лаврович „Собор" Є. Маланюка. Вона гарно володіє українською мовою. Прекрасною була інсценізація „У храмі св. Юра" — М. Лепкого. (Г. Бродич і Я. Гладкий — рецитували).

Музичною точкою була частина концерту А-Моль Сен-Санса у виконанні И. Трегора — чельо та Г. Петрончак — фортепіян.

На закінчення Укр. Нац. Хор відспівав бездоганно дві пісні: „Боже Великий Єдиний" та „Через поле" з сольоспівом пані Тимченко. Хором диригує Мирослав Паладович; акомпаніювала Орися Цибрівська.

Діти і молодь, які численно взяли участь в цьому святі, дали доказ, що школа працює солідно над національним вихованням.

Н. Ц.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

СПОРТ

редагує В. СОХАН

УСК „ДНІПРО" У БАЛТИМОРІ, МД.

Після кількарічної перерви відновив діяльність у Балтиморі Український Спортовий Клюб „Дніпро". Ініціятивний Комітет цього реактивованого Клюбу очолюють: Вол. Бойко, Маріян Венґер, Микола Кондратенко і Павло Кривуляк.

УСК „Дніпро" вже почав в цьому сезоні футбольні змагання із восьми американськими дружинами в Балтиморі. Футбольна дружина „Дніпра" займає тепер в показнику місцевої Ліґи третє місце. Для розгорнення ширшої діяльности футбольної ланки потребує „Дніпро", яке репрезентує українців у футболі міста і стейту, моральної та матеріяльної піддержки ширших кругів нашого громадянства. УСК „Дніпро" відбуде свої Загальні Збори на закінчення футбольного сезону, а новорічну забаву влаштовує „Дніпро" вже 31-го грудня о год. 9-ій вечором в залі „Поліш Фальконс" при 608 Монтфорд евню та Фліт вулиці у Балтиморі.

Б. В.

— о —

МИРОН ВОРОБЕЦЬ В ОЛІМПІЙСЬКІЙ ЗБІРНІЙ ЗДА

Мирон Воробець, змагун футбольної збірної ЗДА, в одностроі „Ч. Січі" із буквами UNA — тобто Український Народний Союз. „Ч. Січ" має свій відділ УНСоюзу і футбольна дружина одержала в дарунку від УНСоюзу теплі однострої з написом UNA.

З приємністю представляємо українській спортовій громаді в ЗДА вихованця УСТ „Ч. Січ", Мирона Воробця, який два тижні тому в Сант Луісі перейшов з успіхом останню пробу, і його вибрано до Олімпійської Збірної ЗДА. Вже в наступному році наш „січовик" в складі збірної відбуде турне по державах Центральної Америки, а пізніше візьме участь в Пан-Американських грищах, що відбудуться в столиці українців Канади, Вінніпезі. Після цього прийдуть елімінаційні зустрічі зі збірними Центральної і Південної Америки та Канади за право участи в Олімпіяді, яка цим разом проходитиме в Мехіко.

Мирон Воробець, син відомих громадян-патріотів Зеновії і Василя Воробець, народжений 26 жовтня 1944 року у знаному українським втікачам, австрійському місті Штрасґофі. Після приїзду до ЗДА і поселення в Нюарку, Мирон в наймолодших роках вписався до футбольної ланки „Ч.Січі" і став членом Пласту.

Свою футбольну кар'єру розпочав з учнівської дружини „Ч. Січі" і пройшов усі щаблі футбольної драбини: учні, юнаки, аматори і врешті опинився на вершку, в І-ій дружині. Як вихованець „Ч. Січі", Мирон мав гарні осяги і в шкільному, а пізніше коледжовому футболі. В 1964 році, між іншими, Мирон був вибраним до так зв. „Ол Амерікен", в цім році здобув також рекордову кількість (13) голів для своєї дружини — Нюарського Інженерського Коледжу. Саме в цьому році Мирон закінчив там науку, здобувши ступінь БС ІЕ.

В складі „Ч. Січі" Мирон грає на позиції правого оборонця і на ній змагатиметься в збірній ЗДА. Управа, члени і спортовці та симпатики „Ч. Січі" щиро радіють успіхами свого змагуна, який, ми певні, гідно і по спортовому за репрезентує „Ч. Січ" і українську громаду цілого стейту Ню Джерзі в Олімпійській Збірній ЗДА.

„Ч. СІЧ" У СІМКОВОМУ ТУРНІРІ ШЕЙФЕР ЛІҐИ

Сімковий футбольний турнір Шейфер Ліґи в цьому сезоні почнеться в п'ятницю 6-го січня 1967 р. о год. 7.30 вечора в петерсонській Арморі. Цьогорічні розгри за першенство турніру відбуватимуться тільки в Петерсоні. До турніру приступають 10 клюбів різних Ліґ з Ню Джерзі і Ню Йорку. Вкінці проведених гор кожний з кожним заплянoвані кінцеві розгри, так званий „плей оф" 4-ох дружин, які займуть чотири перші місця. Чемпіонові турніру виплатять нагороду в сумі 1.000 дол., а дружини, які займуть дальші місця, одержать відповідно менші грошові нагороди. Першун турніру і першун „плей оф" здобудуть також трофеї фірми „Шейфер". Гри, як і в минулих роках, відбуватимуться по п'ятницям. Минулорічний віце-чемпіон турніру „Ч. Січ", має визначені такі змагання::

6 січня Ч. Січ — Айріш-Амер. год. 9.00
13 січня Ч. Січ — Молфета СК год. 9.30
20 січня Ч. Січ — Пассейк СФ год. 7.30
27 січня Ч. Січ — Грецький СК год. 9.30
3 лютого Ч. Січ — Елізабет Айріш год. 8.30
10 лютого Ч. Січ — Петерсон Дов. год. 8.00
17 лютого Ч. Січ — Гобокен ФК год. 9.30
24 лютого Ч. Січ — Санта Крос год. 9.00
10 березня Ч. Січ — Рома СК год. 9.30
17 березня кінцеві гри „плей оф".

ЮВІЛЕЙНІ ІМПРЕЗИ УСТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

В зв'язку з 10 літнім ювілеєм УСТ Ч. Січ відбуде ряд святочних імпрез і спортових турнірів. Першою імпрезою, що її заплянувало Товариство, будуть Ювілійні Спортові Вечерниці, які відбудуться в суботу, 21 січня, в залі Фальконс, 786 Соут 20 вул. в Нюарку. Другою імпрезою буде Ювілейний Бенкет 18 лютого у великій залі готелю Есекс Гавс в Нюарку, з участю ряду визначних гостей, в тому теж мейора міста Г. Адоніцціо. Вже можна набути квитки на бенкет в крамниці „Дніпро" і в членів Ювілейного Комітету. Ювілейні спортові турніри, що їх організує УСТ Ч. Січ, відбуватимуться на весні 1967 року.

О. Твардовський

— о —

У ГРАХ ЗА ЧАШУ „ЛЕВИ" ВІДПАЛИ „КРИЛА" ЗРЕМІСУВАЛИ

„Леви" — „Ганза" 0:2
„Крила" — НААК 1:1

Шикаґо, 18-го грудня. — У стейтовому чвертьфіналі гор за Аматорську Чашу ЗДА зустріла аматорська футбольна дружина „Левів" віце-чемпіона Вищої Дивізії „Ганзу". Як можна було сподіватися, резервова дружина „Левів", хоч і підсилена кількома змагунами з першої, програла змагання та відпала від дальших гор за Аматорську Чашу ЗДА.

Перша дружина „Левів" закваліфікувалась до стейтового півфіналу в грах за Чашу ЗДА (професійну) і можна сподіватися, що „Леви" у півфіналі переможуть „Вікінґів" та зустрінуть у фіналі стейту „Ганзу" або „Кікерсів". Професійна дружина „Левів" — це сильна одинадцятка, і вона повинна відіграти поважну ролю у змаганнях за Чашу ЗДА.

Аматорська дружина „Левів" була рівнорядною дружиною для „Ганзи" і в полі вела добру гру. Але вона губилася під воротами „Ганзи" і не використала декількох добрих нагод, в тому навіть порожних воріт при кінці змагань. Ворота до „Левів" впали на 55-ій і 85-ій хвилинах зі стрілів Істцінґера, репрезентанта ЗДА. Воротар „Левів' Орест Банах, якого вибрано на резервового воротаря Збірної ЗДА, вповні виправдав себе, обороняючи декілька грізних стрілів. Не дописав резервовий напад „Левів". Склад дружини „Левів" — — аматорів: Банах, Еліяшевський, Підковірів, Курпіта, Крат, Скороход, Іваник, Гевара, Полюхович, Шлапак, Дельґаділльо, Дижурко і Гординський.

Сумівські „Крила" грали другі чвертьфінальні змагання за Аматорську Чашу ЗДА на цьому самому грищі. Дружина „Крил" виступила проти Н.А.А.К. у відмолодженому складі і показала багато завзяття. Гарно пописався Євген Андрущишин на позиції штопера та воротар Роман Куц, який оборонив кілька небезпечних стрілів. В нападі був небезпечним Богдан Чернюк, стрілець одиноких воріт на 44-ій хвилині. Ці змагання, закінчені нерішеним вислідом, будуть повторені для вирішення переможця — півфіналіста.

Поправка: В спортових вістках, поміщених у числі 233 з п'ятниці, 16 грудня, трапилася похибка в табелі Вищої Дивізії Національної Футбольної Ліґи Шикаґа. Литовський СК мав подані точки 5:23 і ворота 18:24, а мало бути ворота 18:54, бо власне це відношення воріт вирішило про спадок Литовського СК з Вищої Дивізії.

Петро Головатий

— о —

„ДИНАМО" КИЇВ ПОДВІЙНИМ ПЕРШУНОМ ФУТБОЛУ СССР

Футбольна дружина київського „Динамо" здобула в цьому році подвійний успіх: вона стала першуном найвищої кляси футболу СССР і здобула кубок чемпіона СССР. У футбольних першостях СССР кияни випередили на багато точок своїх суперників в групі 19 дружин. Вершок показника першої групи А. кляси Совєтського Союзу вкінці сезону представляється так:

	точки	ворота
„Динамо", Київ	56:16	66:17
СКА, Ростов	47:25	54:44
Нафтовик Баку	45:27	56:28
Спартак, Моск.	42:30	45:41
ЦСКА, Москва	41:31	60:45

Інші дружини з України зайняли такі місця: „Шахтар", Донецьк, 10-те з точками 37:35, „Чорноморець" Одеса — 14-те з точками 33:39, та СКА, Одеса — 19-те з точками 15:57.

Найкращими стрільцями „Динамо" Київ були у цьому сезоні: Бишевець — 18 воріт, Біба — 10, Мунтян — 8 і Хмельницький — 8. Кияни, першуни СССР і володарі кубка СССР, виступали в цьому році в такому складі: А. Біба, В. Банников, Е. Рудаков, В. Щегольков, Л. Островський, В. Турянчик, С. Круликовський, В. Левченко, В. Сосніхів, И. Сабо, Ф. Медвідь, В. Мунтян, А. Бишевець, В. Хмельницький, В. Серебренников, В. Поркуян і А. Пузач.

Футболісти столиці України завдячують свої успіхи офензивній тактиці їх гри та постійному відмолоджуванні складу молодими змагунами свого хову. В цьому році резервова дружина київського „Динамо" знову здобула перше місце СССР дружин „дублерів" (резерв), що й вказує на те, що кияни мають найкращий нарибок. Змагуни Василь Турянчик і Андрій Біба мають за собою вже понад 200 змагань у „Динамо".